

Holandci ter skušajo Portugalce izpodrinuti. Začelo se je hudo preganjanje kristjanov, ki so bili 1640. leta popolnem zatrti. Tujcem je bilo odslej pod smrtno kaznijo prepovedano na japonsko zemljo stopiti; samó dobičkalakomi Holandci, ki so Krista očitno zatajili in 1635. leta s svojimi topovi zadnjo krščansko trdnjavo Aksimo razdrli, smeli so na Dezimi stanovati in nekoliko z Japonci kupčevati. Takó je bilo do 1842. leta. Takrat so Japonci odprli svojim sorodnikom Kitajcem 5 luk; potem so zedinjene države severoamerikanske in Velika Britanija (1854. leta) prisilili Japonce jim vsaj nekoliko pristanišč odpreti. Malo pozneje so ž njimi kupčijske pogodbe sklenili Rusi, Holandci (1855. leta), Prusi, Švicarji, Francozi in Avstrijci.

Japonci so bajé mešani narod tatarsko-mongolskega plemena, lepo so vzraseni in duševno bogato nadarjeni.

Na Japonskem sta dva vladarja, duhovski vladar, ki se na imé Mikado zove, in svetni vladar, po imenu Tikoór.

Posebno je treba pómneti, da na Japonskem ženski spol veliko spoštovanje uživa. Znano je namreč, da je žena v Aziji velika sužnja svojega možá ter da ves čas svojega življenja preživi v žalosti in bridkosti. Na Japonskem je to vse drugače; tu uživa žena vso čast in spoštovanje svojega možá. Ženstvo v Aziji je vzrejeno v popolnej nevednosti, na Japonskem pa deklice in dečki hodijo v šolo, kjer se učé brati, pisati, računati zemljepisje in zgodovino svoje domovine; v novejšem času so vpeljali v japonske šole tudi poduk tujih evropljanskih jezikov. Otroci imenitnejših starišev obiskujejo vseučelišča, kjer se učé različnih stvari Japoncem potrebnih. Z dovršenim 15. letom jenja odgoja otrok in mladi ljudje stopijo takój v javno življenje. Obleka Kitajcev je zeló čudna. Žene nosijo kaftan (dolgo obleko), ki jim sega do tal, in po imenitnosti osebe je ta obleka še mnogo daljša; gospé jako imenitnega stanú se takój na obleki z velicím repom (šlepom) lahko spoznajo. Obilost obleke se ravna po vremenu; ako je vreme posebno slabo, oblečejo žene do 30 različnih oblačil, katere vse drži jeden sam pas; gorenja obleka je iz težke svile. Lasé si spletajo v čudne kite ter jih lepšajo s pisanimi trakovi, koraldami, školjkami in dragimi kamni. Omožene ženske si barvajo zobé s črno, ustnice pa z modro barvo. Vender se pa tudi na Japonskem užé ravna po evropejskih šegah, katere bodo kmalu izpodrinile grde spakarije in vpeljale obče pripoznano nošo drugih izobraženih držav, da-si nekateri prorokujejo, da bode s temi novotarijami potem kmalu konec Japonskemu cesarstvu. Bodi temu kakor hoče, mi pozdravljamo to veselo znamenje, da se tudi Japonci seznanjajo bolj in bolj z napredkom in iznajdbami evropejskih in severoameriških narodov. To bode izvestno njim in njihovej zemlji na korist in srečo. I. T.

— x —

Jeruzalem.

Ako se gre iz Jape v Jeruzalem po cvetočej dolini saronskeje, pride se v Ramlo na podnožje judovskih gorá. Za Ramlo pelje pot še nekoliko časa po praznej zemlji, in potem se gre po judovskih gorah gori in doli. Dalje ko gre človek, menj je rastlinstva, oža in kamenitejša je cesta.

Rujavi griči, ertaste nakopičene skale, trnje in robidovje med skalovjem, vse to kaže najžalostnejše razdejanje.

Na poslednjem visočini se še le odpre človeku razgled. Protu vzhodu se visoko gorovje na dolgo razteguje. To je moabiško pogorje, ónkraj mrtvega morja. Bližej se prikaže z olivami venčana gora, ki se imenuje „Oljska gora.“ Kmalu se vidijo visoki stolpi, vitke minarete, mogočne kuple in široko obzidje, pred nami se razprostira mesto Jeruzalem.

Jeruzalem nima nič veličastnega in vzvišenega, kar bi ga krasilo pred drugimi mesti na vzhodu, in vendar je nekaj posebnega v njem. Obliva ga neka čudna slovesna resnoba in mila otožnost, ki človeško srce navdaja z žalostjo.

Mesto Jeruzalem pozná po imenu vsak krščanski otrok poprej nego li kako mesto svoje domovine. Izraelec brez domovja si ga želi v svoj poslednji počitek, in še celó Mahomedanec za Jeruzalem ne vé družega imena nego „sveto mesto.“

Koliko spomina od treh tisoč let v tej podobi, in kakšen srcé presunljiv jezik govore ti griči, ti kámeni, zidovi in stolpi!

Jeruzalem je starejši od Rima. To mesto je postalo v silno silno davnih časih, kamor še pravljica ne sega. Mesto je zidano na štirih gričkih in med njimi, ki so ti-le: proti vzhodu Morija, na katerem je bil Salomonov tempelj; proti zahodu Akra, ki obsega Kalvarijo in cerkev božjega groba; proti jugu Sion, in proti severu Bezeta ali novo mesto. Ker mesto od severo-zahoda proti jugo-vzhodu visi, zatorej se od vzhodne strani, vzlastí z Oljske gore, kaj častljivo po njem vidi.

Leta 66. po Kristusu so se judje z Rimljani spuntali, in prišla je na mesto in prebivalce zeló huda sodba. Še 100.000 vojaki je bil Tit ob severnej strani mesto oblegel, ker ta stran jedina se ni dala do nepremagljivosti utrditi; v 15 dneh je imel v oblasti novo mesto Bezete in Akro; potem je obdal tudi višavo mesta ali Sion, da bi judje z lakoto primoral, naj bi se podali. Čez tri mesece po strašnem nasprotovanji na življenje in smrt je bil stari Sion pridobljen. Zoper povelje Titovo so vojaki od tod tempelj zažgali in napravili v mestu in svetišči najstrašnejše mesarjenje, ki ga je kdaj svet videl. Čez milijon Judov je poginilo v tem groznem klanji. Ako živ človek dvomi nad tem, kar Bog zapre, tukaj naj se vzgleduje!

Za Konstantina Velikega so se v Jeruzalemu jeli povzdigovati krščanski spomeniki novega Jeruzalema. Lepšala se je zibel krščanstva in Zveličarjev grob s cerkvami in raznimi svetišči. Kdo bi mogel prešteti solzé, katere so se tú pretakale, in kdo bi mogel izreči, koliko krvi je bilo užé prelite po kámenih jeruzalemskega mesta in kolikokrat so se ognjeni valovi drvili po teh gričih! Kolikokrat je bilo to mesto napadeno, razdejano, v puštinje izpremenjeno ter zopet sezidano! Vender pa še stoji, kakor bi stalo na večnih goráh. Vsa ljudstva starih, srednjih in novejših časov, ki so se bojevala za gospodarstvo na zemlji, teptala so to mesto, a vender si je Jeruzalem pridobil srea vseh ljudstev ter združil vse narode na zemlji.